

DATUM
2017-01-27
ERT DATUM
2016-10-19

DIARIENR
2016/195-4
ER BETECKNING
Fi2016/03397/FPM

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Fokus premiepension SOU (2016:61)

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att placera alla nya sparare i förvalsalternativet och tillstyrker även förslaget att förvalsalternativet ska framhållas för de som inte kan eller vill förvalta en premiepensionsportfölj själva. Däremot avstyrker Statskontoret förslaget att införa regelbundna utvärderingsval.

Placera nya sparare i förvalsalternativet

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att placera alla nya sparare i förvalsalternativet AP7 Såfa samtidigt som de informeras om möjligheten att välja egna fonder. Det är ett pragmatiskt förslag som tar hänsyn till att det i dag bara är knappt en procent av de nya spararna som väljer något annat än AP7 Såfa. Vi ser det som positivt att utredningen försöker anpassa systemet till förstagångsväljarnas beteende och samtidigt göra det enklare för de nya spararna att välja.

Regelbundna utvärderingsval

Statskontoret avstyrker utredningens förslag om regelbundna utvärderingsval. Vi anser att förslaget strider mot det grundläggande syftet med premiepensionssystemet, att spararna själva ska få välja fritt vilken sparform de vill ha. Att tvinga spararna över i en sparform de inte har valt om de inte svarar på brev vart sjunde år riskerar långsiktigt urholka det fria valet i premiepensionssystemet. Det är en viktig konsekvens av förslaget som utredningen inte har diskuterat.

Förslaget väcker också principiella frågor om statens roll och ansvar för individen som inte besvaras. Hur långt sträcker sig statens ansvar? Bör statens roll vara att minska skillnaderna mellan spararna i premiepensionssystemet? Detta är en ideologisk och politisk fråga. Om det är rimligt att staten ska minska skillnaderna mellan olika sparare borde det fria valet i premiepensionen helt tas bort och staten i stället förvalta alla premiepensionssparares pengar. Om det i stället är rimligt att det finns skillnader i utfall mellan premiepensionssparare, bör det fria valet vara kvar. Utredningens förslag är i stället en mellanlösning som i förlängningen riskerar leda till att man avskaffar systemet där den enskilde fritt får välja fonder i premiepensionen utan att det först har förts en principiell diskussion om en grundläggande systemändring.

Staten tar också ett stort ansvar genom att tvångsplacera sparare som en gång har valt att placera pengarna på fondtorget. Det är inte säkert att förvalsalternativet över tid ger bättre avkastning än de fonder den enskilde själv valde. Staten

tar på sig ett stort ansvar för individens slutliga premiepension genom ett sådant system.

Framhålla förvalsalternativet för vissa sparare

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att informera tydligare om att förvalsalternativet är ett bra statligt alternativ för de som inte kan eller vill sätta samman och löpande förvalta en premiepensionsportfölj. Statskontoret har tidigare sett positivt på att staten informerar pensionsspararna men varit mer tveksamt till att staten ger råd om olika val.¹

Här handlar det enligt vår bedömning mer om att informera för att göra det enklare för spararna att välja, än att ge råd om att förvalsalternativet generellt är bra. Statskontoret håller med utredningen i bedömningen att det är rimligt att framhålla förvalsalternativet eftersom Sjunde AP-fondens förvaltning ska ske i pensionsspararnas intresse och att fondmedlen placeras för att uppnå långsiktigt hög avkastning.

Förslaget väcker däremot frågor om hur långt staten ska gå i att informera och ge råd om att AP7 Såfa är bra när premiepensionen grundläggande sätt ska vara pensionsspararnas fria val. Det väcker också frågan om hur långt staten ska gå i att ge råd när det inte på förhand går att veta vad utfallet blir. Det är ingen garanti att det går bättre i AP7 Såfa än för den genomsnittliga spararen på fondmarknaden även om det historiskt har varit så.

Statskontoret vill därför understryka vikten av att blanketten utformas så det inte framstår som att staten framhåller förvalsalternativet generellt, utan enbart för en viss grupp av sparare, och att staten även informerar om möjligheterna att välja egna fonder.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing samt utredare Camilla Gjerde, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Camilla Gjerde

¹ Statskontoret (2007:5). Statens ansvar och åtagande inom premiepensionssystemet.